

ПРИПРЕМА ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ – ГЛАСОВНЕ ПРОМЕНЕ

(питања преузета из тестова са пробних и завршних испита од 2011. до 2022.год.)

1. У творби подвучене речи ишаран додат је префикс из- на глагол шарати. Које су три гласовне промене притом извршене? Напиши називе тих гласовних промена.

Погледао сам свој задатак, био је сав ишаран, али сам почео да читам.

2. У наведеној реченици употребљена је именица која у свом основном облику гласи тренутак, а у реченици се јавља у облику тренуцима. Упореди та два облика и напиши које су гласовне промене извршене у подвученој речи.

Био је заправо већ на брвну и у тронуцима је видео како вода отиче, као време.

3. У наведеној реченици употребљена је реч која у основном облику гласи очевидац, а у реченици се јавља у облику очевици. Ако се упореде та два облика, уочавају се три гласовне промене. Напиши називе тих гласовних промена.

Госпођа је пала у друмску прашину, што су видели многобројни очевици.

(*Очевидац је лице које је било на месту неког догађаја; лице које је видело шта се десило на том месту; сведок збивања).

4. У наведеној реченици употребљен је придев који у основном облику гласи тежак, а у реченици се јавља у облику тешку. Ако се упореде та два облика, уочавају се две гласовне промене. Напиши називе тих гласовних промена.

Вратар је очигледно имао тешку ноћ.

5. У следећој реченици употребљен је глагол раширити, који је настао од делова раз- и ширити. Напиши које су се гласовне промене притом одиграле.

Осећам се слободном да раширим крила.

6. Напиши како се зову гласовне промене чије резултате запажаш у подвученој речи. Пођи од тога да је основни облик те речи отац.

Мајци и оцу скотрљаше се низ образе сузе радоснице.

7. Обрати пажњу на облик подвучене речи у следећој реченици, а затим одговори на захтев.

Шта тај читав свет ради у њиховој близини – то дечаџи нису могли да разаберу.

Заокружи слово испред тачног одговора. Када упоредимо основни облик подвучене речи – ДЕЧАК са обликом наведеним у реченици – ДЕЧАЦИ, уочавамо следећу гласовну промену:

а) непостојано а; б) сибиларизацију; в) јотовање; г) једначење сугласника по звучности.

8. На линији испред реченице напиши број под којим је наведен назив гласовне промене која је извршена у подвученој речи. Две гласовне промене су вишак.

____ Пловидба је била дуга и напорна.

____ Тамни облаџи прекрили су хоризонт.

____ Знао сам да ће се све добро завршити.

1. палатализација

2. једначење сугласника по звучности

3. једначење сугласника по месту изговора (творбе)

4. сибиларизација

5. промена л у о

9. Подвучи у наведеној реченици две речи у којима запажаш једначење сугласника по звучности.

Иако је учитељ отпутовао, на терасу старе библиотеке и даље су долазили врапци у потрази за мрвицама.

10. Упореди следеће две речи и заокружи слова испред две гласовне промене које уочаваш:
ЧАСТАН – ЧАСНА

а) губљење сугласника б) непостојано а в) једначење сугласника по звучности

г) једначење сугласника по месту творбе д) сибиларизација

11. Повежи линијом сваку издвојену реч из наведене реченице с називом гласовне промене која је у њој извршена. Назив једне гласовне промене је сувишан.

Хтео сам да напишем кратку причу о нашој дружини.

1. хтео

2. напишем

3. кратку

4. дружини

а) палатализација

б) непостојано а

в) једначење сугласника по месту изговора (творбе)

г) прелазак (промена) л у о

д) јотовање

12. Повежи линијом сваку издвојену реч из наведене реченице с називом гласовне промене која је у њој извршена. Назив једне гласовне промене је сувишан.

Насеље на обали Дунава, чије су остатке пронашли српски археолози, старо је неколико миленијума.

1. насеље	а) сибиларизација
2. остатке	б) јотовање
3. српски	в) једначење сугласника по месту изговора (творбе)
4. археолози	г) једначење сугласника по звучности
	д) непостојано а

13. Одреди које су гласовне промене извршене у речи која је у наведеној реченици подвучена.

Мраз је својим белим прстима ишарао ледено цвеће по прозорским окнима.

Заокружи слова испред назива четири гласовне промене које су извршене у подвученој речи.

а) палатализација б) једначење сугласника по звучности в) непостојано а г) једначење сугласника по месту изговора (творбе) д) губљење сугласника ђ) јотовање е) прелазак (промена) л у о

14. Прецртај једну реч која није правилно написана: предшколски, подсетити, предходни